

Asia: VN/24895/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi sähkön vähittäismyyntihintojen sääntelystä sähkön hintakriisin aikana ja Energiavirastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Teknologiateollisuus kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hintakriisin aikaisen hintasääntelyn lainsäädäntökehikoksi. Luonnoksessa on kyse EU:n sähkömarkkinamalliuudistuksen ja siihen kuuluvan hintakriisimekanismin kansallisesta toimeenpanosta. Esitetty vähittäismyyntihintojen sääntely koskisi kotitalouksia ja pienyrityksiä.

Teknologiateollisuus pitää lähtökohtaisesti tärkeänä, että markkinan annetaan toimia myös sähkön hinnan noustessa erittäin korkeaksi. Korkeat hinnat kertovat yleensä sähkön tarjonnan niukkuudesta ja hintasääntely voi siten pahimmillaan vaarantaa sähkön riittävyyttä ja lisätä tehopulan uhkaa. Hintasääntelyn tulisi siten olla viimesijainen toimenpide merkittävässä ja ennakoimattomissa poikkeustapauksissa. Hintasääntelyllä on aina jonkinlainen markkinaa ja siten kulutusta vääristävä vaikutus.

Teknologiateollisuus katsoo kuitenkin, että hintasääntelyn kehikon luominen etukäteen rajattuja poikkeustilanteita varten on perusteltua. Tämä mahdollistaa sääntelyn huolellisen suunnittelun ja sen vääristävän vaikutuksen minimoinnin. Olemassa oleva sääntely voi rauhoittaa painetta kehittää kiireellisesti uutta lainsäädäntöä poikkeuksellisen tilanteen ollessa jo päällä.

On olennaista, ettei hintasääntelyllä heikennetä kannustimia varautua hinnan vaihteluihin esimerkiksi suojaamalla kulutetun sähkön hinta tai investoimalla energiatehokkuuteen, kysyntäjoustokyvykkyyteen tai muihin ratkaisuihin. Siksi pidämme tärkeänä määrittää jo ennakkoon kehikko, joka kuvaa tarkasti sääntelyn voimaantulon ehdot sekä hintakaton ja tukikaton reunaehdot.

EU-lainsäädäntö ja hallituksen esitys asettavat sopivat kriteerit hintasääntelyn käyttöön ottamiselle. Hintasääntelyn käyttöönoton mahdollistaminen ainoastaan sähkömarkkinadirektiivin (EU) 2019/944 66 a artiklan mukaisten ehtojen täytyessä on perusteltua. On myös perusteltua, että päätös käyttöönotosta kyseisten ehtojen täytyessä tapahtuu harkinnanvaraisesti määräaikaisella lailla, jolloin sääntelyn käyttöönotto edellyttää tilannekohtaista harkintaa.

On myös perusteltua, että sekä hinta- ja tukikatto ovat linjassa EU:n sähkömarkkinadirektiivin kanssa. Haluamme kuitenkin painottaa, ettei näistä direktiivin mukaisista ylärajoista saa muodostua käytännössä tulevien hintakriisien hintasääntelyn vakioparametrejä. Tämän sijaan hinta- ja tukikatto on aidosti sovitettava kuhunkin kriisiin sopivaksi, huomioiden vaikutukset sekä julkiseen talouteen että yrityksiin ja kotitalouksiin.

Tukikatto on tarpeellisena osana hintasääntelyn kehikkoa. Julkisen talouden kestävyys ja sähköjärjestelmän vakauden kannalta on myös tärkeää, että hintasääntely kannustaa kulutuksen vähentämiseen kriisin aikana. Tämän periaatteen kunnioittaminen sekä siitä viestiminen voi myös osaltaan kannustaa ennakolta toimiin, joilla varaudutaan tuleviin hintakriiseihin.

Katsomme lähtökohtaisesti järkeväksi sen, että tukikatto pohjautuu edellisen vuoden kulutukseen. Merkittävien, esimerkiksi tuotantoa kasvattavien investointien myötä kulutus saattaa kuitenkin olla kasvanut edeltävän vuoden kulutuksesta. Ehdotamme, että lainsäädäntöön lisättäisiin mahdollisuus sitoa tukikatto tarkasteltavan laskutusajanjakson kulutukseen myös tällaisissa poikkeustapauksissa.

Säkinen Teppo
Teknologiateollisuus ry